

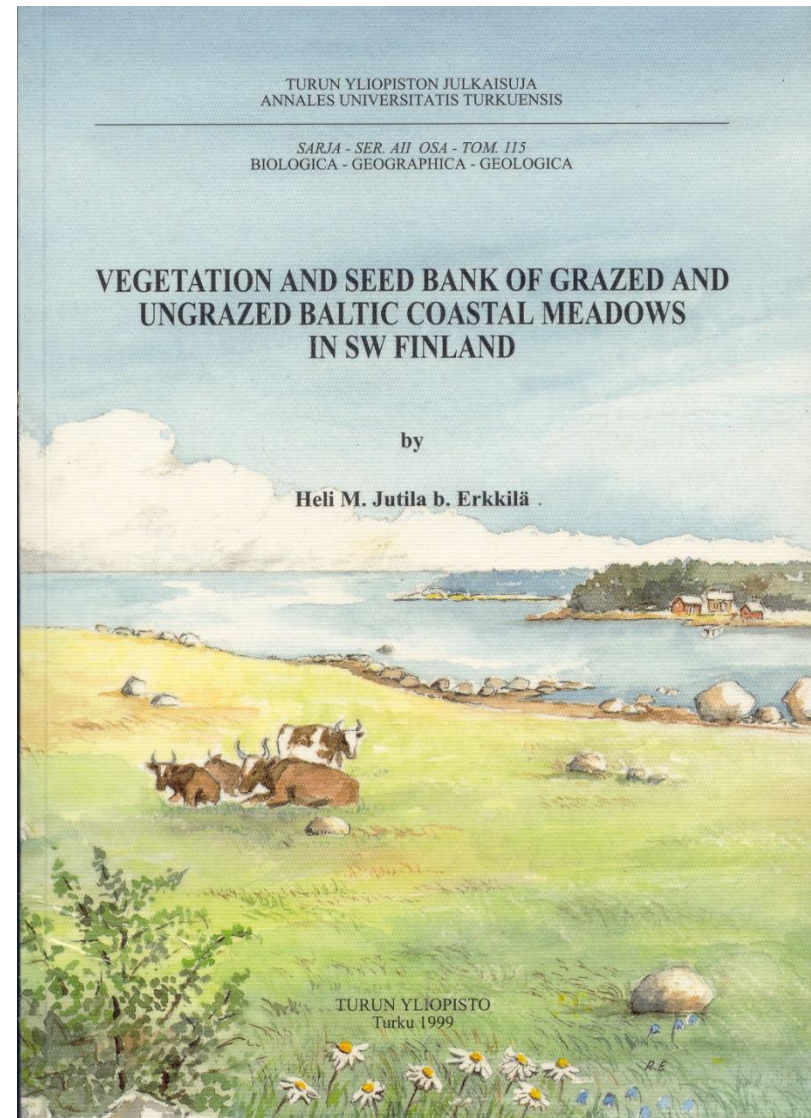
Rantaniittyjen monimuotoisuus, laiduntaminen ja uhanalaiset lajit

FT Heli Jutila

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Niittyseminaari Seinäjoki 21.11.2019

Perinnebiotoopit

- Perinteisen maatalouden, niiton, laidunnuksen, lehdestyksen ja kaskeamisen muovaamia elinympäristöjä: niittyjä, ketoja, ahoja, lehdesniittyjä, hakamaita, metsälaitumia ja kaskimetsiä (viikate, karja ja tuli)
- Luontaisesti niityt kuuluvat suomalaiseen alkuperäiskasvillisuuteen meren rannoilla, kapeina vöinä järvien rannoilla ja tulvivien jokien varsilla, tuntureilla sekä ravinteikkailla kallioilla.
- Näitä laajennettiin raivaamalla, laiduntamalla ja niittämällä.
- Heinämaita raivattiin myös soille ja reheviin metsiin.
- Niittytalouden aikana karjaa pidettiin, jotta vähäisiä peltotilkkuja voitiin lannoittaa ja saada riittävästi ruokaa ("Niitty oli pellon äiti").
- Karjaa laidunnettiin lähimetsissä ja saarilla; Niiton jälkeen se päästettiin laiduntamaan talon lähintyille.
- Laajimmillaan maamme niittyala oli 1800-luvun puolivälissä, jolloin niittyä oli kaksi kertaa enemmän kuin peltoa, yhteensä 1,6 milj. hehtaaria.

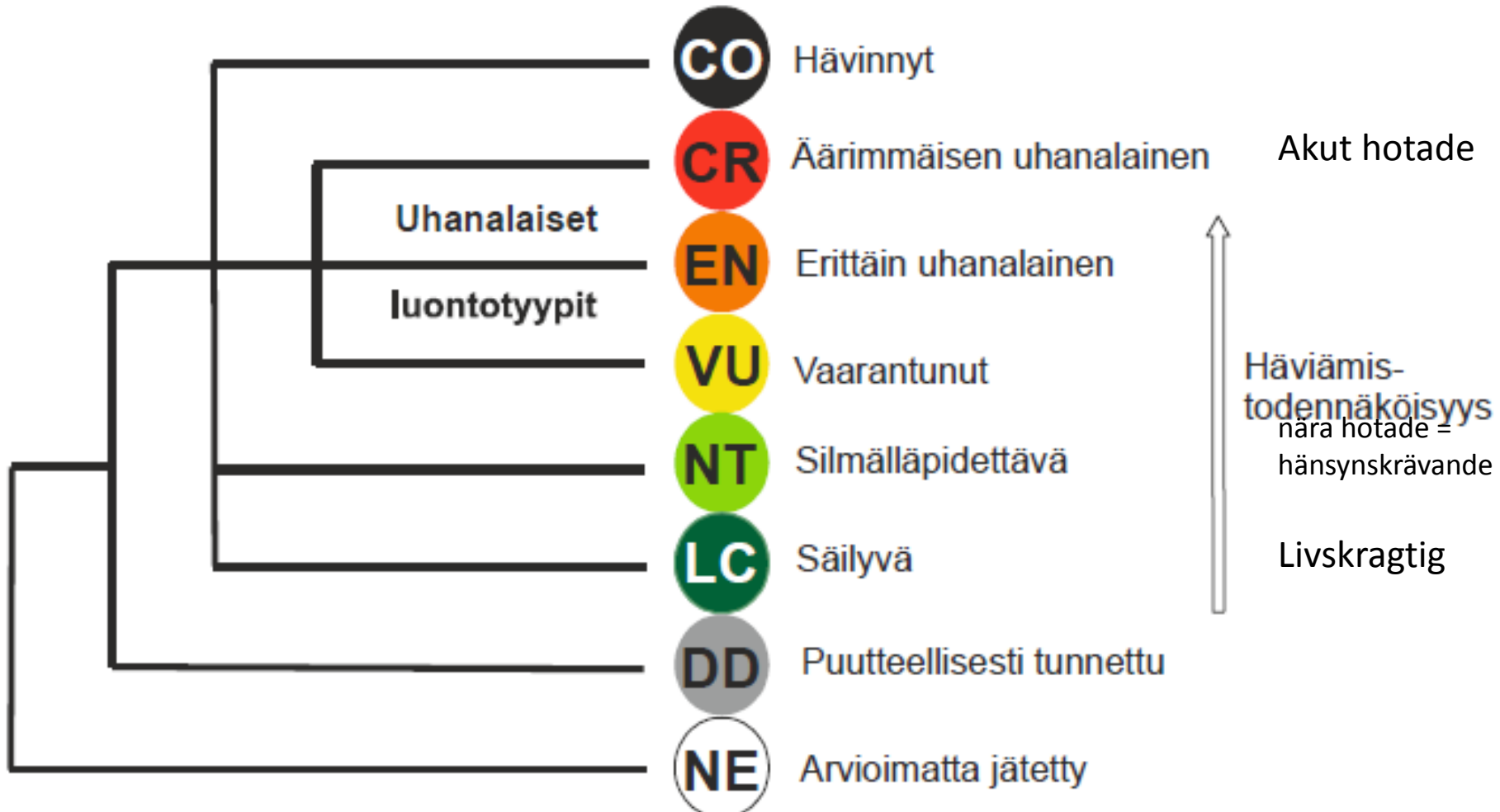
Perinnebiotooppien monimuotoisuus

- niittyjen luokittelun pioneeri Suomen pääministerinäkin toiminut metsätieteilijä A.K. Cajander, joka tutki 1900-luvun alussa lähinnä suurten jokien tulvaniittykasvillisuutta (Cajander 1909)
- Kaarlo Teräsvuoren kasvisosiologinen luokittelu (julk. 1920-1929)
- Valtakunnallista perinnemaisemainventointia (1992-2001) varten laadittiin luokittelu
- Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden arviointien luokittelu (Raunio ym. 2008, Schulman ym. 2018 Kontula & Raunio 2018, Lehtomaa ym. 2018)

Suomen luontotyyppien
uhanalaisuus 2018. - Suomen
ympäristö 5/2018

Uhanalaisuusluokat luontotyypeille

Uhanalaisuuden arviointikriteerit ja ajanjaksot

Uhanalaisuusluokan määrää kriteeri, jonka perusteella häviämiskatka on suurin.

A = Määrän väheneminen

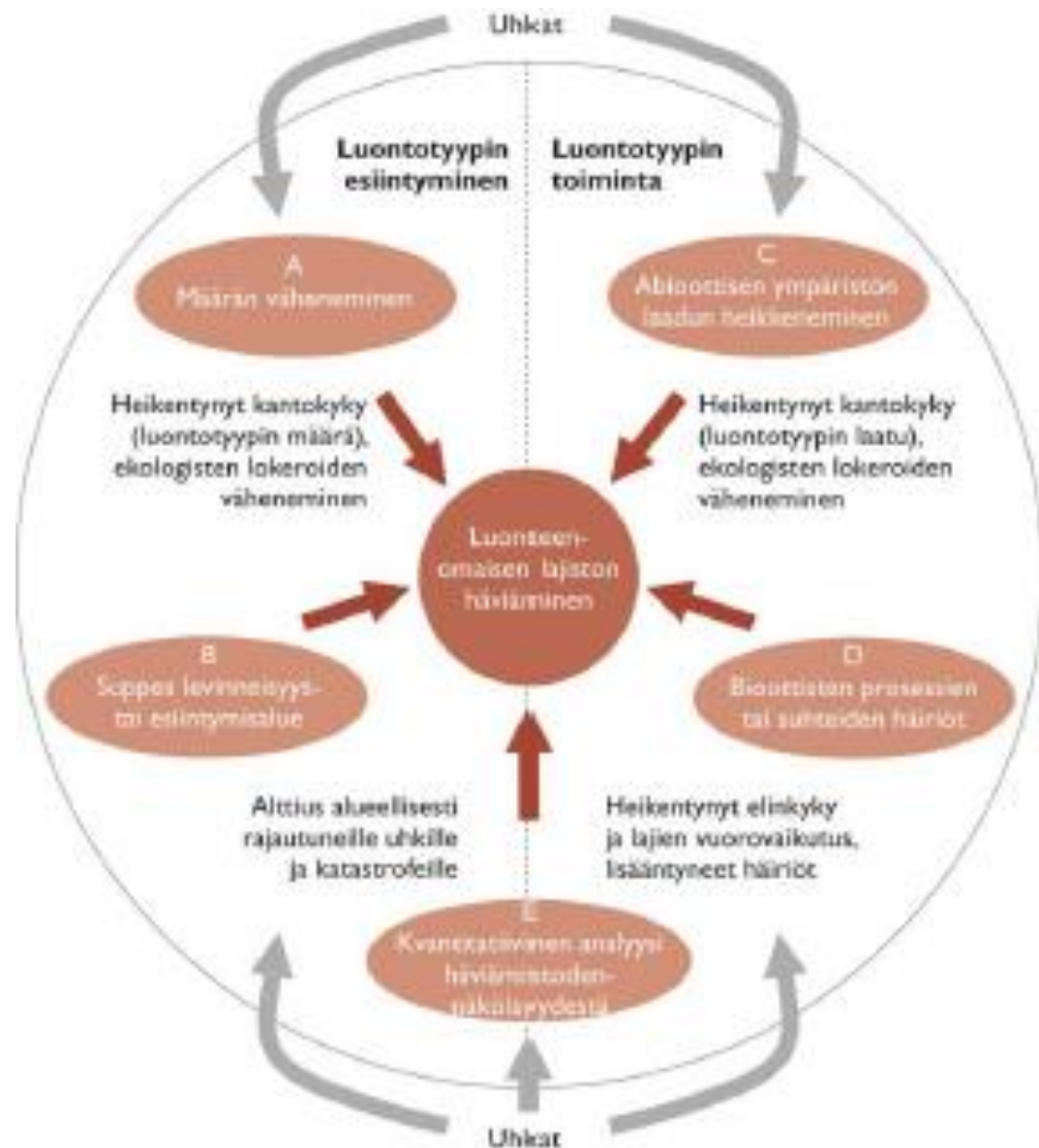
B = Harvinaisuus (+ taantuminen)

C = Abioottisen laadun muutos

D = Bioottisen laadun muutos

E = Kvantitatiivinen analyysi häviämistodennäköisyydestä

- Menneet 50 vuotta
- Tulevat 50 vuotta
- 50 vuoden jakso, jossa mennyttä ja tulevaa
- Historiallinen muutos (n. 1750–)

Kriteerien käyttö perinnebiotoopeilla

A= määrä

A1 = määrä lähimenneisyys 50 v (raja 20 % vähenemä 50 v aikana)

A2a = määrä tuleva 50 vuotta

A2b = määrä 50 v vuoden jakso mennyttä ja tulevaa

A3 = määrä historiallinen 1880

B= harvinaisuus

B1 = kaikki esiintymät sisältävän alueen koko (raja <50 000 km²)

B2 = esiintymisruutujen määrä (raja < 50)

B2 a = esiintymisruutujen määrä, jatkuvaa taantumista

B3 = hyvin vähän paikkoja (raja yleensä < 5)

C = abiottinen laatu

CD1 = abiottinen ja biottinen laatu lähimenneisyys 50 vuotta

CD2a = abiottinen ja biottinen laatu tuleva 50 vuotta

CD2b = abiottinen ja biottinen laatu 50 jakso mennyttä ja tuleva

CD3 = abiottinen ja biottinen laatu historiallinen 1880

E = häviämiseen johtavien mekanismien yhteisvaikutus
(kvantitatiivinen analyysi häviämisen todennäköisyydestä)

Kissankello (*Campanula rotundifolia*)

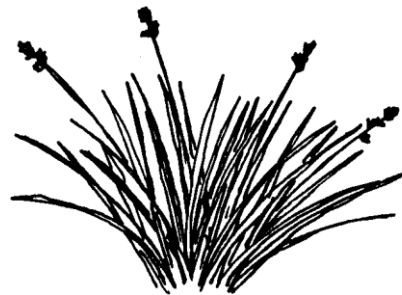
Perinnebiotoopit (Värdbiotoper): uhanalaisin luontotyyppiryhmä

- 12 ryhmää (esim. kedot, tulvaniityt, hakamaat)
- 40 luontotyyppiä (mm. heinäkedot, pienruohotulvaniityt, havupuuhaat), joista 38 äärimmäisen uhanalaisia (CR).
- Vain heinänummet ja varpunummet erittäin uhanalaisia (EN).
- **<100 hehtaaria**: pienruohonummet, kalkkivaikutteiset kalliokedot, kangaskedot, kalkkivaikutteiset kosteat niityt, sisävesien hapsiluikkarantaniityt, merenrannikon suolamaalaikut ja lehdesniityt.
- Uhanalaistumisen syynä ovat maatalouden muutos: umpeenkasvu laidunnuksen ja niiton loputtua, pellonraivaus ja metsittäminen. Rannoilla myös vesirakentaminen, ruoppaukset ja rehevöityminen ovat merkittävimpiä syitä perinnebiotooppien hädänalaiseen tilaan.
- uhkia kiihtyvää umpeenkasvu, rehevöityminen ja rakentaminen
- Perinnebiotooppien säilyminen edellyttää oikeanlaista jatkuvaa hoitoa.
- Ympäristökorvauksella hoidetaan nykyisin jo noin 30 000 hehtaaria erilaisia niittyjä, hakamaita ja metsälaitumia sekä varsinkin merenrantaniittyjä.

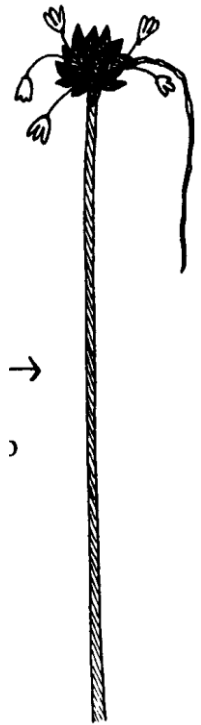

Perinnebiotooppien luokittelu

1. Nummet
2. Kalliokedot *kosteus lisääntyy*
3. Kuivat niityt eli kedot
4. Tuoreet niityt ja ahot
5. Kosteat niityt
6. Sisävesien rantaniityt
7. Merenrantaniityt
8. Tulvaniityt
9. Suoniityt
10. Hakamaat
11. Metsälaitumet
12. Lehdesniityt

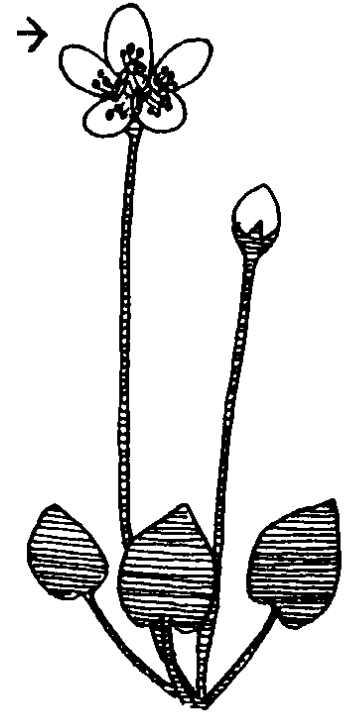

*puustoisuus
lisääntyy*

Rantaniittyjen luokittelu

- Merenrantaniityt
- Sisävesien rantaniityt (järven-, joenranta)
- Tulvaniityt
- Järven-, joenranta- ja merenrantaniittyjen sekä osin tulvaniittyjen asema perinnebiotooppeina riippuu paljolti niiden käyttöhistoriasta. Käyttämättömät tai pitkään käytöstä pois olleina ne eivät juuri poikkea alkuperäiskasvillisuudesta.

Vilukko
(*Parnassia palustris*)

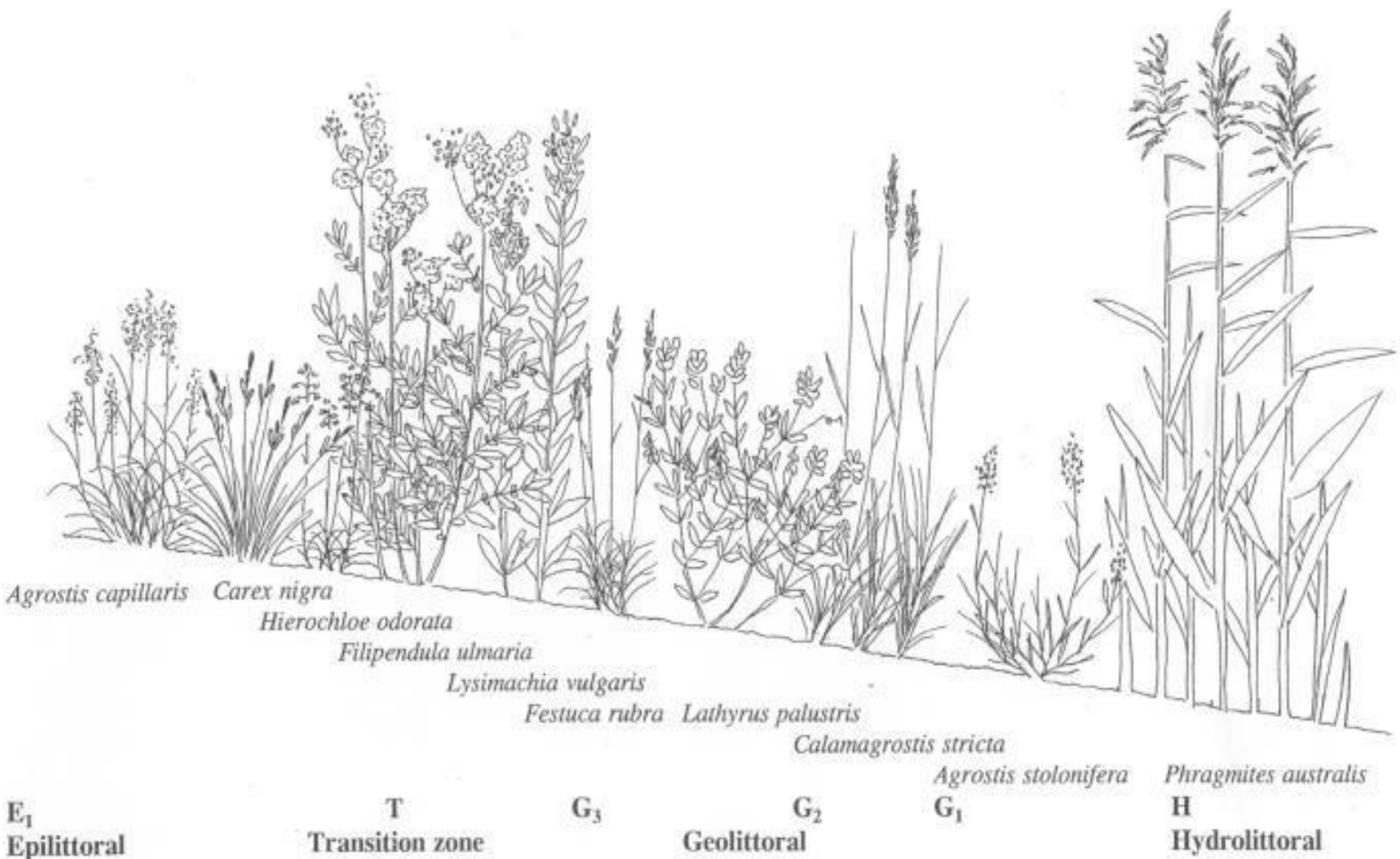

Laidunnus

- Yleisin perinnebiotooppien hoitotapa nykyisin
- vähentää nopeakasvuisten dominanttilajien ylivaltaa ja tekee aukkoja kasvillisuuteen -> luo matalille ja ruusukkeita muodostaville lajeille kasvutilaa
- vähentää tavallisesti kasvien kukkimista ja siementuottoa
- kasvit sopeutuvat laidunnukseen, ajoittavat kasvupyrähdyksen laidunnuksen jälkeen.
- Syöminen, sorkkien jäljet, ravinteiden poistuminen ja siirtyminen
- Nauta, hevonen, lammas, alpaka ym.
- Intensiteetti vaikuttaa: ali- tai ylilaidunnus; aitaaminen usealle laitumille
- Talvilaidunnus ei yleensä hyväksi

UNGRAZED SEASHORE MEADOW

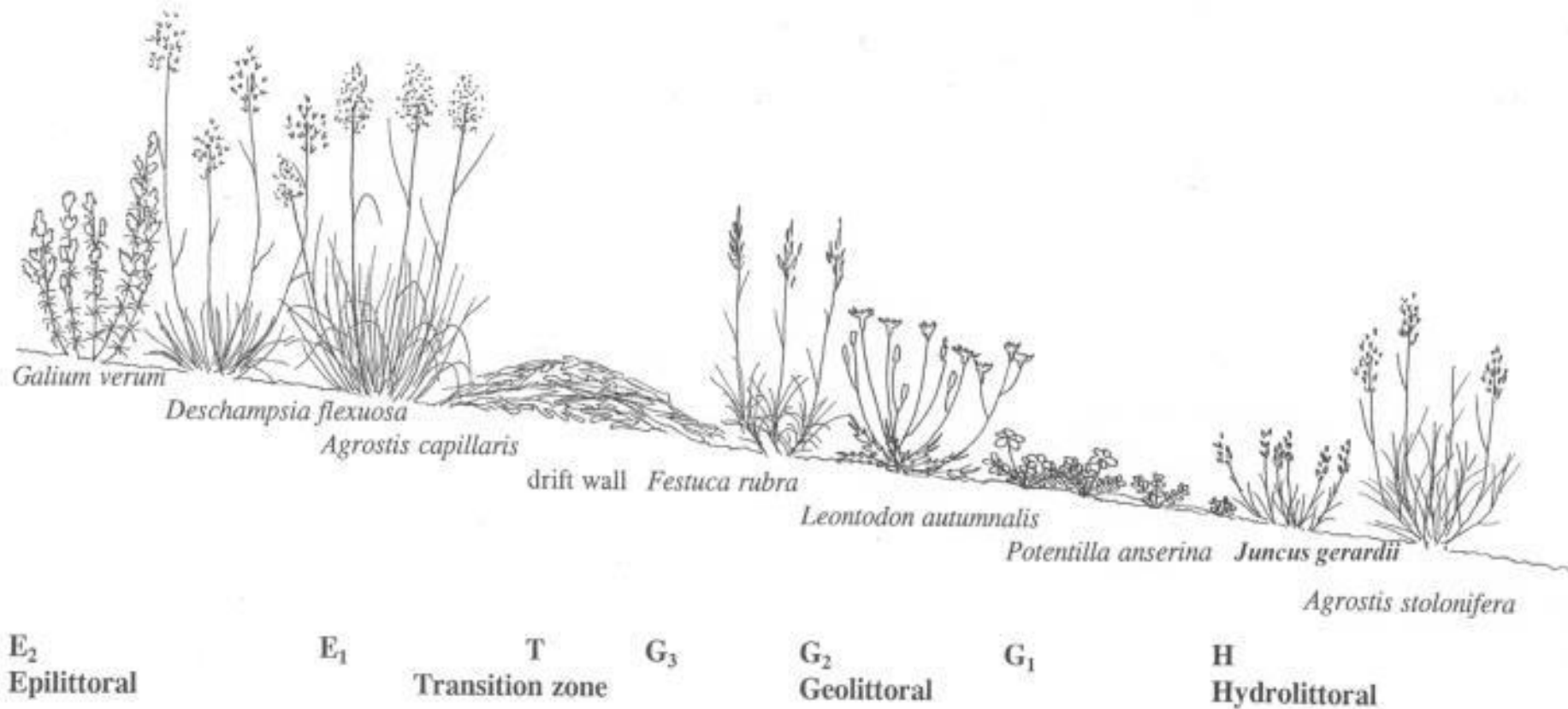
Laiduntamaton rantaniitty

Drawn by Karri Jutila.

GRAZED SEASHORE MEADOW

Laidunnettu rantaniitty

Drawn by Karri Jutila.

Kasvillisuus aukkoisempi, matalampi, osin monilajisempi.
Rönsyrölli ja suolavihvilä hyötyvät laidunnuksesta.

Järven- ja joenrantaniityt sötvattensstrandängar

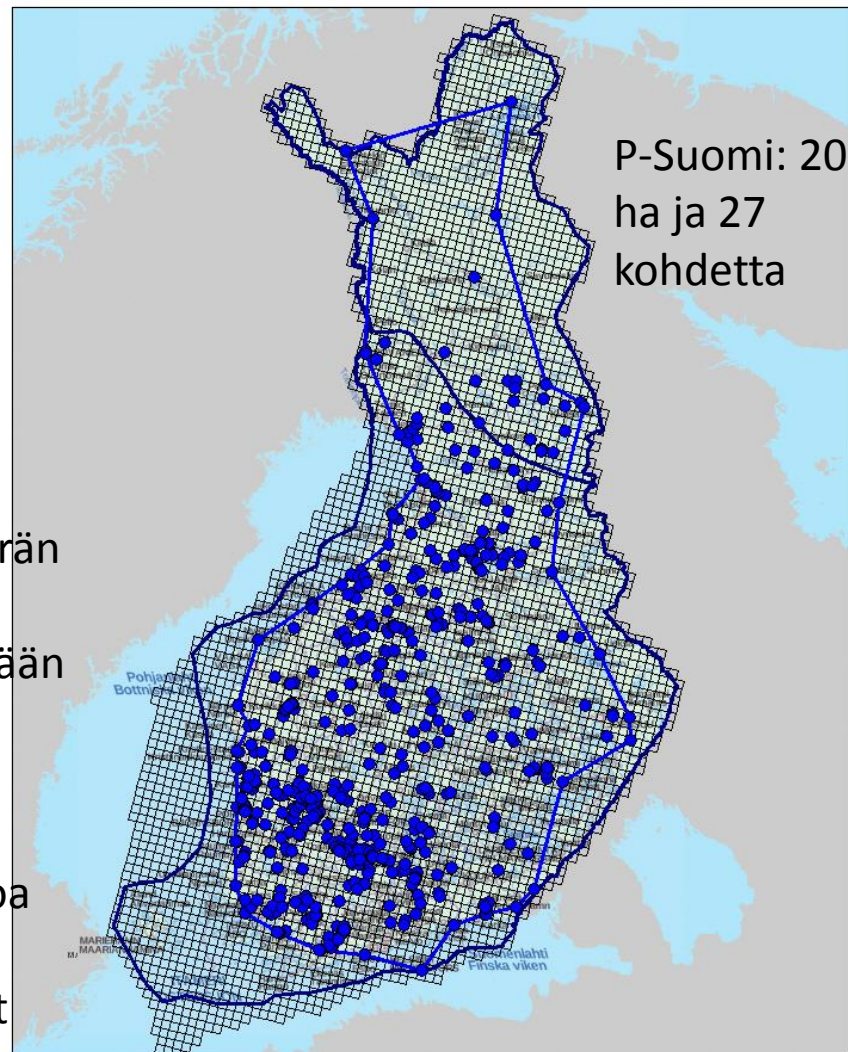
Järven- ja joenrantaniityt

Kriteeri	Kokonaisarvio	Vanha luokka 2008
Etelä-Suomi	CR	EN
Pohjois-Suomi	CR	EN
Koko Suomi	CR	EN

Luokan muutoksen syy: arvioinnin menetelmän muutos

- järvien, jokien ja purojen laakeilla rannoilla, pääosin laidunnettuja tai niitettyjä heinä- ja ruohovaltaisia alueita.
- Kasvillisuus muodostaa rannan suuntaisia vyöhykkeitä korkeuden, suojaisuuden ja maaperän mukaan.
- Rantavoimat, etenkin vedenpinnan vaihtelu ja jään liike, säätelevät rantaniittyjen säilymistä. - luonnonniityistä laajennettu
- sarat, heinät, vihvilät ja kosteikoruohovartiset
- Edustavimmilla rantaniityillä ei ojitusta, ruovikkoa tai vieraslajeja.
- pääosin laidunnettuja ja niitetyt rantaniityt ovat hyvin harvinaisia.
- Joitain kohteita saatu uudelleen hoitoon

Sisävesien järven- ja joenrantaniityt Suomessa.
Ensimmäisen valtakunnallisen perinnemaisemainventoinnin aineisto 1990-2000, Lumo-yleissuunnitelmia, ym.

Pohjakartan copyright Maanmittauslaitos

Heli Jutila 3.10.2017

Koko maa: noin 1150 ha (562 kohdetta)

Järven- ja joenrantaniityt

Heli Jutila

Sisävesien hapsiluikkarantaniityt

nålsävrika sötvattnssträndängar

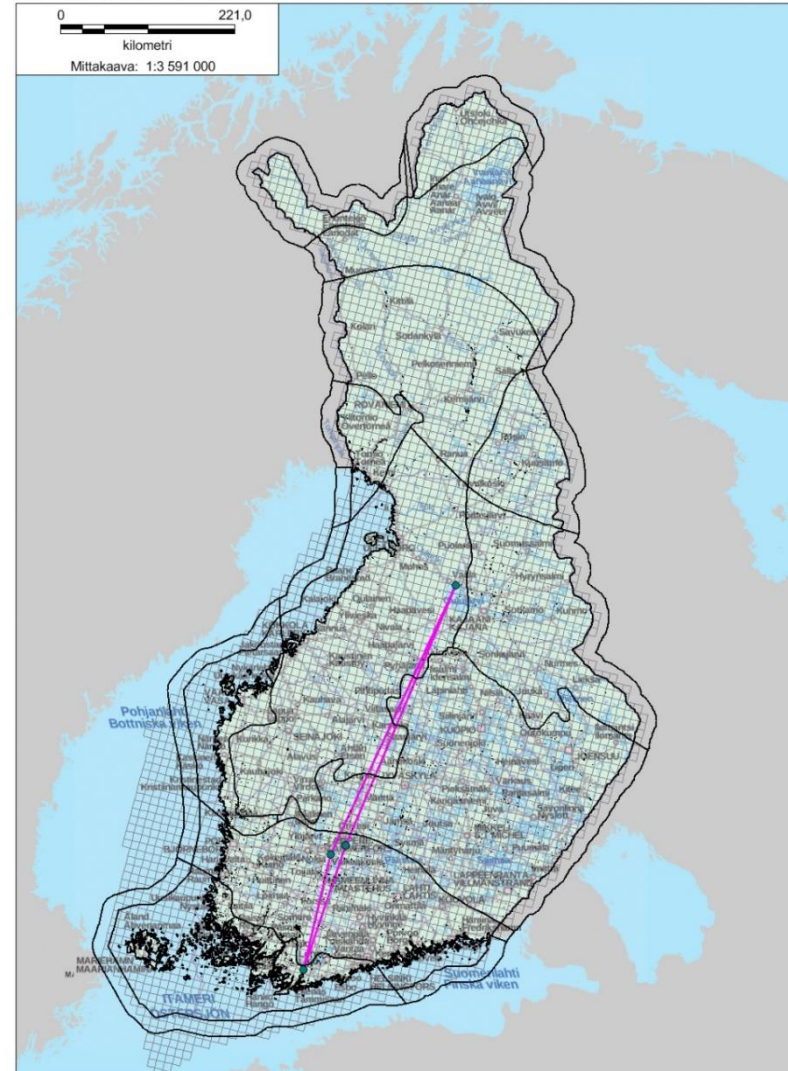
Sisävesien hapsiluikkaniityt

Kriteeri	Kokonaisarvio	Vanha luokka 2008
Etelä-Suomi	CR	DD
Pohjois-Suomi	DD	DD
Koko Suomi	CR	DD

Luokan muutoksen syy: arvioinnin katsottiin Etelä-Suomen osalta olevan mahdollista

- Huonosti tunnettu ja hyvin harvinainen rantaniitytyyppi, joka muodostaa vain 0,9 % järven- ja joenrantaniityistä.
- Matala (alle 10 cm korkea) vesirannan yläosan ja maarannan alaosan .
- Hapsiluikkayhdyskunnat mukaan lukien mutayrttikasvillisuus
- Rantaleinikki-tulvakonnanliekoyhdyskunnat
- Fiskarsissa, Pirkanmaalla, Oulujärven ja Kemijoen rannoilla; kohteista kaksi valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita
- Ollut yleinen kun rantoja laidunnettiin paljon.
- Tiedossa 5 ha; Arvio tyyppin kokonaisalasta vuonna 2018 n. 10 ha. V. 1960 arvio yli 400 ha.

Sisävesien hapsiluikkaniitytien esiintymisalue, uhanalaisuuden arviointikriteeri B

Mutayrtti (*Limosella aquatica*)

Ivan Bilek

Konnanlieko
(*Lycopodiella
inundata*)

Kasvillisuustyyppin luonnehtijoita

Hapsiluikka (*Eleocharis acicularis*)

Rantaleinikki (*Ranunculus reptans*)

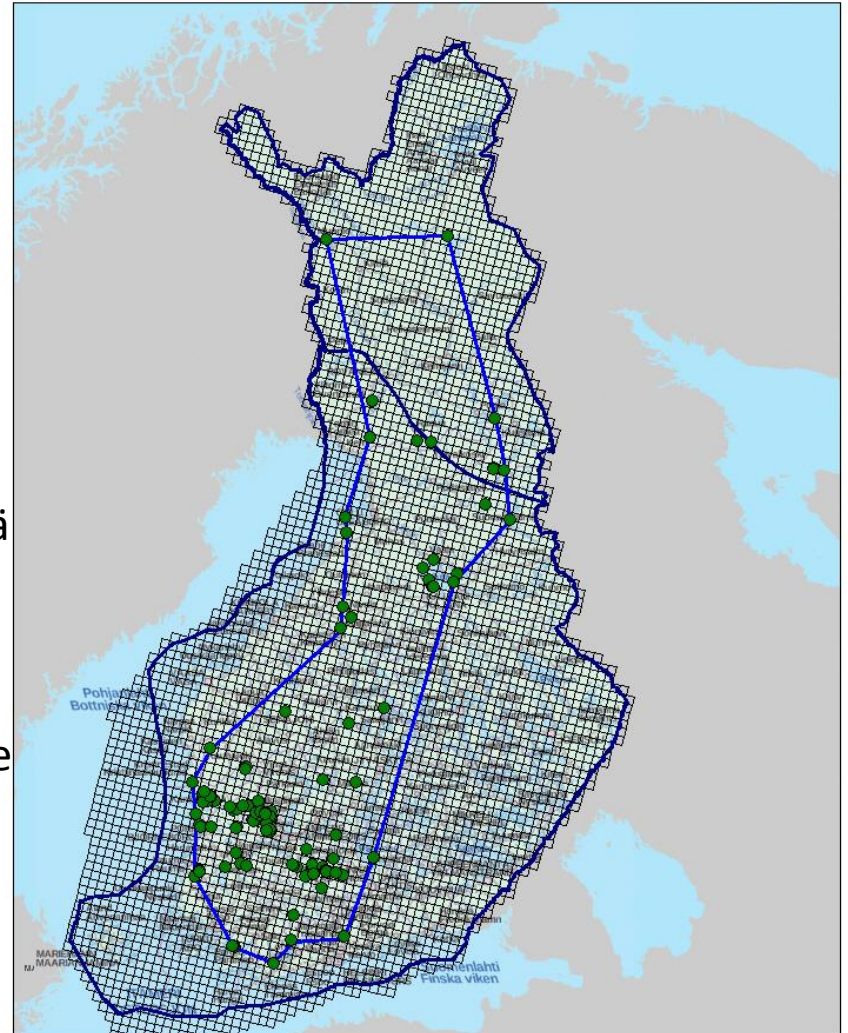
Sisävesien järvikorte- ja - kaislarantaniityt (Sävrika sötvattensstrandängar)

Sisävesien järvikorte- ja -
kaislarantaniityt (SvJKkRnNi)

Kriteeri	Kokonaisarvio	Vanha luokka 2008
Etelä-Suomi	CR	DD
Pohjois-Suomi	CR	DD
Koko Suomi	CR	DD

Luokan muutoksen syy: Arvioinnin katsottiin olevan mahdollinen, vaikka kohteita on vähän.

Sisävesien järvikorte- ja -kaislarantaniityt Suomessa
Ensimmäisen valtakunnallisen perinnemaisemainventoinnin aineisto 1990-2000, Lumo-yleissuunnitelmiä, ym.

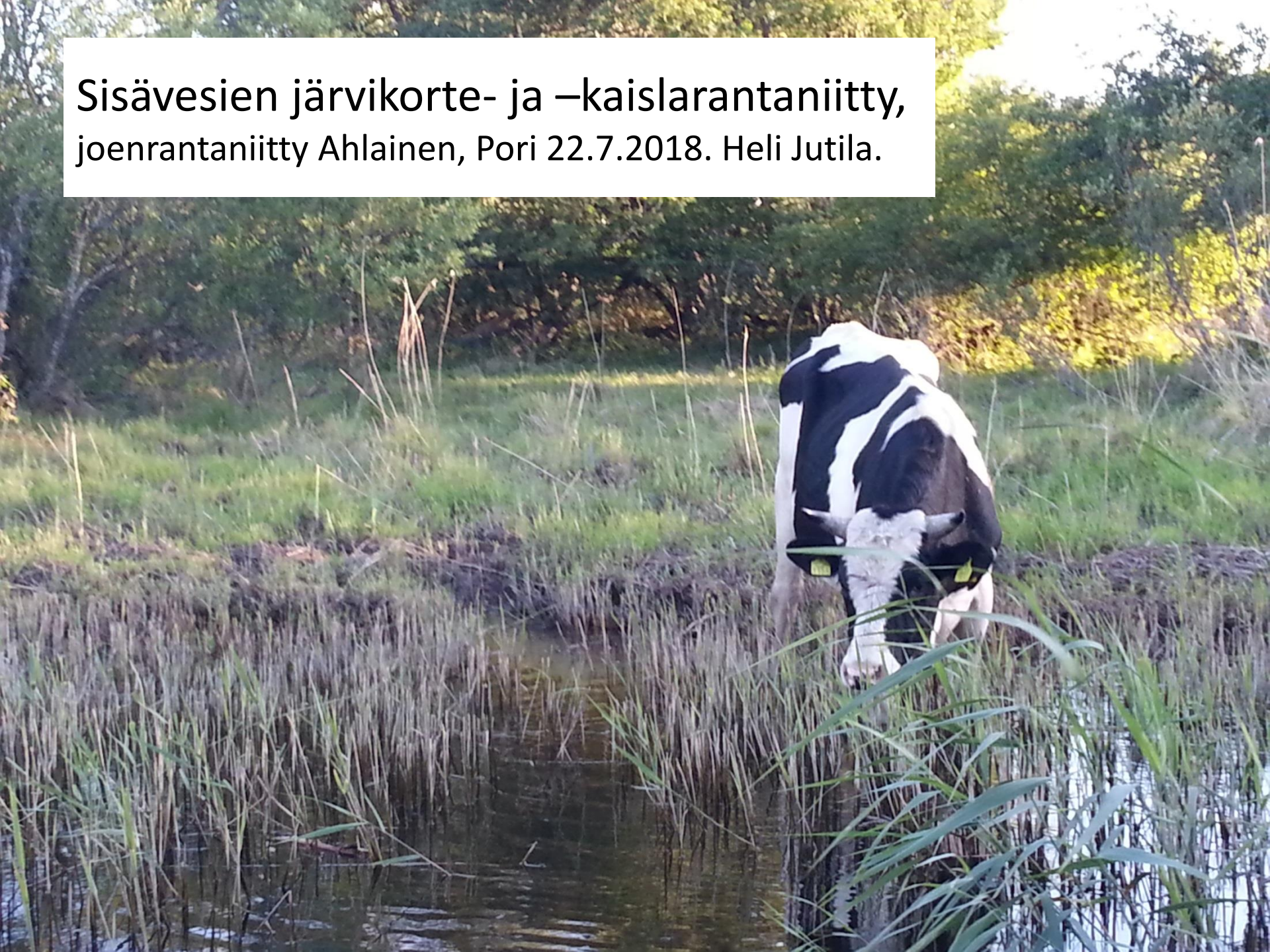

Pohjakartan copyright Maanmittauslaitos

Heli Jutila 3.10.2017

- v. 2008 arvioinnissa luikka- ja kaislarantaniityt jokien ja järvien vesirannalla
- Järvikorte-, järvikaisla- ja rantaluikkayhdyskunnat, jotka ovat perinteisessä käytössä viimeisen 30 v aikana.
- kapea- ja leveäosmankäämi, isosorsimo, piuru
- vähän uhanalaisia kasvilajeja,
- merkittävä kahlaajille, perhosille ja suorasiipisille
- 15 % sisävesien rantaniittyperinnebiotoopeista.
- V. 2018 n. 170 ha ja v. 1960 n. 6 660 ha: vähenemä 97 %
- Pohjois-Suomessa tulvaniittyihin luettavia järvikorte- ja kaisla- sekä luikkakasvustoja.

Sisävesien järvikorte- ja –kaislarantaniitty,
joenrantaniitty Ahlainen, Pori 22.7.2018. Heli Jutila.

Sisävesien suursararantaniityt

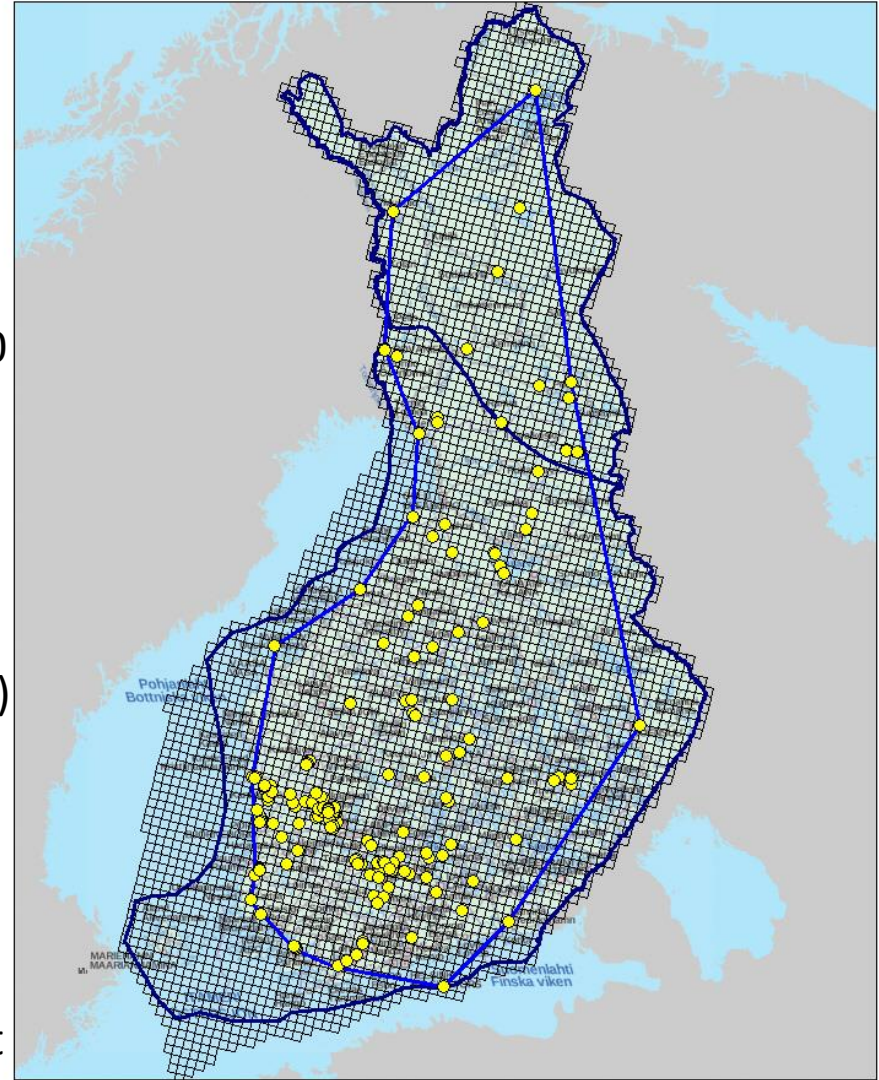
Högstarrdominerade sötvattensstrandängar

Luokan muutoksen syy:
Suursararantaniityt ovat aiemmin arveltua harvinaisempia ja menetelmän muutoskin vaikuttaa.

Sisävesien suursararantaniityt

Kriteeri	Kokonaisarvio	Vanha luokka 2008
Etelä-Suomi	CR	EN
Pohjois-Suomi	CR	VU
Koko Suomi	CR	EN

Sisävesien suursararantaniityt Suomessa
Ensimmäisen valtakunnallisen perinnemaisemainventoinnin aineisto 1990-2000, Lumo-yleissuunnitelmia, ym.

Pohjakartan copyright Maanmittauslaitos

Heli Jutila 3.10.2017

- järvien ja jokien rantaniityistä yleisimpiä: n. 390 ha, 34 % kaikista sisävesien rantaniityperinnebiotoopeista.
- valtalajeja ovat jouhisara (*Carex lasiocarpa*), pullosara (*C. rostrata*), viiltosara (*C. acuta*), vesisara (*C. aquatilis*), piukkasara (*C. elata*), luhtasara (*C. vesicaria*), mätässara (*C. cespitosa*) ja tupassara (*C. nigra* subsp. *juncella*).
- laidunnettu tai niitetty; Hoitamattomana muuttuu luhtasuoksi
- Arvio vähenemästä 1960-l.:lta 98%
- vähentäneet vesien säännöstely, vesirakentaminen ja ojitukset, jotka aiheuttavat rantaniityjen pensoittumista ja metsittymistä.

Sisävesien suursararantaniittyä, osin niitetty, Helkala,
Luhdanjokivarsi, Lahti 11.9.2016. Heli Jutila

Sisävesien matalakasvuiset vihvilä-, heinä- ja sararantaniityt

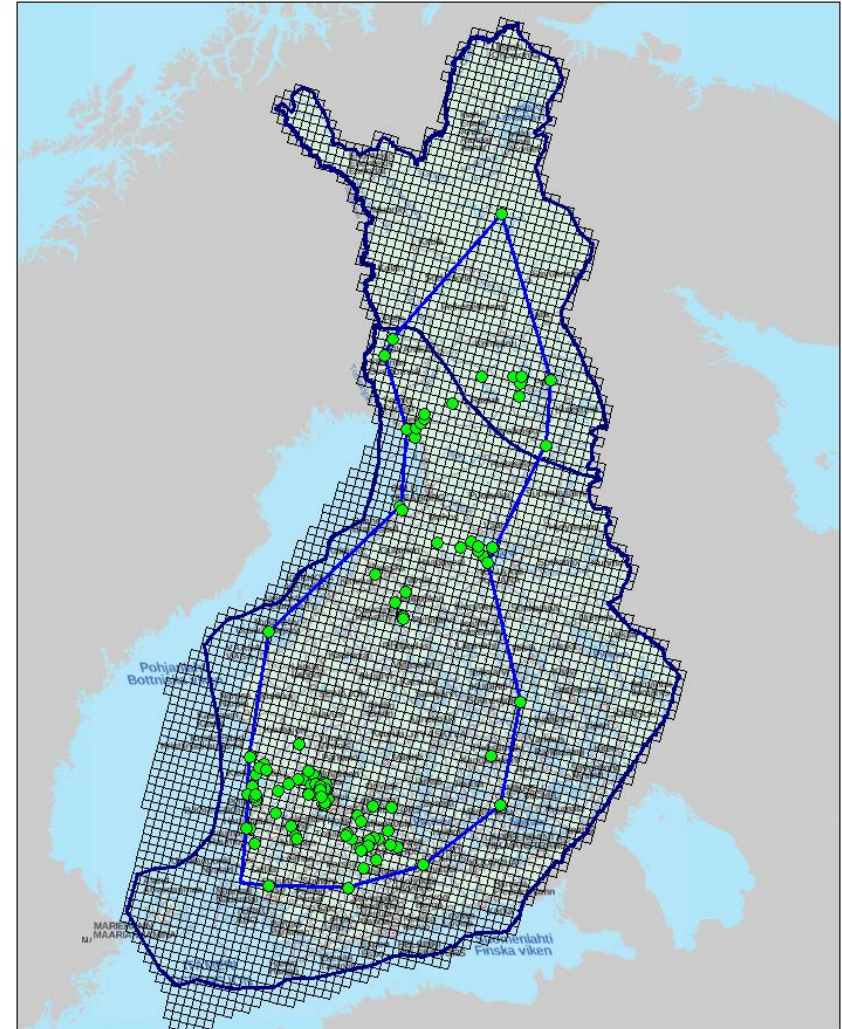
Lågväxta tåg-, gräs- och starrdominerade sötvattensstrandängar

Sisävesien matalakasvuiset vihvilä-, heinä- ja sararantaniityt

Ei luokkamutosta.

Kriteeri	Kokonaisarvio	Vanha luokka 2008
Etelä-Suomi	CR	CR
Pohjois-Suomi	CR	CR
Koko Suomi	CR	CR

Sisävesien matalakasvuiset vihvilä-, heinä- ja sararantaniityt Suomessa. Ensimmäisen valtakunnallisen perinnemaisemainventoinnin aineisto 1990-2000, Lumo-yleissuunnitelmia, ym.

Pohjakartan copyright Maanmittauslaitos

Heli Jutila 3.10.2017

- järvien ja jokien rantaniittyjä, joita luonnehtivat rönsyrölli (*Agrostis stolonifera*), jokapaikansara (*Carex nigra*), rantanätkelmä (*Lathyrus palustris*), vihvilät (*Juncus* spp.), luhtarölli (*Agrostis canina*), luhtakastikka (*Calamagrostis neglecta*), harmaasara (*C. canescens*) ja hernesara (*C. viridula*).
- tuoreita jokapaikansara-ketohanhikki-valkoopilaniittyjä (*C. nigra*, *Argentina anserina*, *Trifolium repens*) sekä ylärannan kuivia lampaannataniittyjä (*Festuca ovina*) ja jäkkiniittyjä (*Nardus stricta*).
- soistuvia mm. luhtavillan (*Eriophorum angustifolium*) ja nurmilauhan (*Deschampsia cespitosa*) luonnehtimia rantaniittyjä.

Sisävesien matalakasvuiset vihvilä-, heinä- ja sararantaniityt

- keskivesitason yläpuolella koko geolitoraalissa
- n. 31 % kaikista sisävesien rantaniittyperinnebiotoopeista.
- paikoitellen lähes koko maassa.
- V. 2016 arviolta noin 170–350 ha (112 kohdetta).
- eniten Satakunnassa (91 ha) ja Pirkanmaalla (48 ha); Pohjois-Suomessa vain 2 ha.
- V. 1960 17 760 ha, vähenemä 98 %.
- V. 1860 arvio 209 560 ha

Suolijärven matalakasvuinen vihvilä-, heinä- ja sararantaniitty, Tuulos, Hämeenlinna, 2.10.2016.
Heli Jutila.

Storsjöträsketin matalakasvuinen vihvilä-, heinä- ja sararantaniitty, Kristiinankaupunki.
Hanna Hakamäki.

Sisävesien korkeakasvuiset rantaniityt

Högväxta sötvattensstrandängar

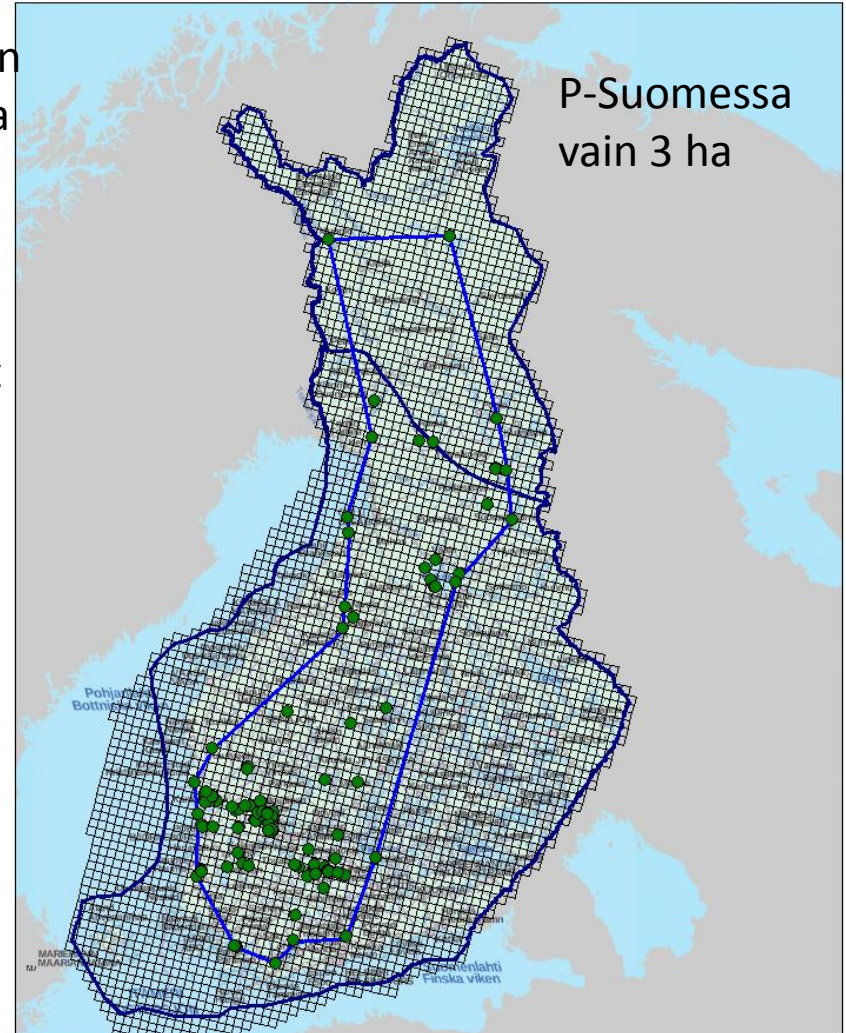
Luokan muutoksen syy:

Korkeakasvuiset rantaniityt ovat aiemmin arveltua harvinaisempia ja menetelmän muutoskin vaikuttaa.

Sisävesien korkeakasvuiset rantaniityt

Kriteeri	Kokonaisarvio	Vanha luokka 2008
Etelä-Suomi	CR	EN
Pohjois-Suomi	CR	VU
Koko Suomi	CR	EN

Sisävesien järvikorte- ja -kaislarantaniityt Suomessa
Ensimmäisen valtakunnallisen perinnemaisemainventoinnin aineisto 1990-2000, Lumo-yleissuunnitelmia, ym.

Pohjakartan copyright Maanmittauslaitos

Heli Jutila 3.10.2017

- ruokohelpiyhdyskunnat (*Phalaroides arundinacea*), viita- ja korpikastikkayhdyskunnat (*Calamagrostis canescens*, *C. phragmitoides*), luhtakastikkayhdyskunnat (*C. neglecta*), luhtavilla-kurjenjalkayhdyskunnat (*Eriophorum angustifolium* - *Comarum palustre*), tuoksumaarianheinävaltaiset (*Hierochloë odorata*) rantaniityt, mesiangervovaltaiset (*Filipendula ulmaria*) rantaniityt, nurmilauhavaltaiset (*Deschampsia cespitosa*) rantaniityt, ojasorsimoyhdyskunnat (*Glyceria fluitans*) sekä korpikaislayhdyskunnat (*Scirpus sylvaticus*).
- N. 20 % kaikista sisävesien rantaniityperinnebiotoopeista.

110–230 ha sisävesien rannoilla (kohteita 81 kpl)

Fleiviikin korkeakasvuinen
luhtakastikkavaltainen rantaniitty, Pori.
Heli Jutila.

Merenrantaniityt

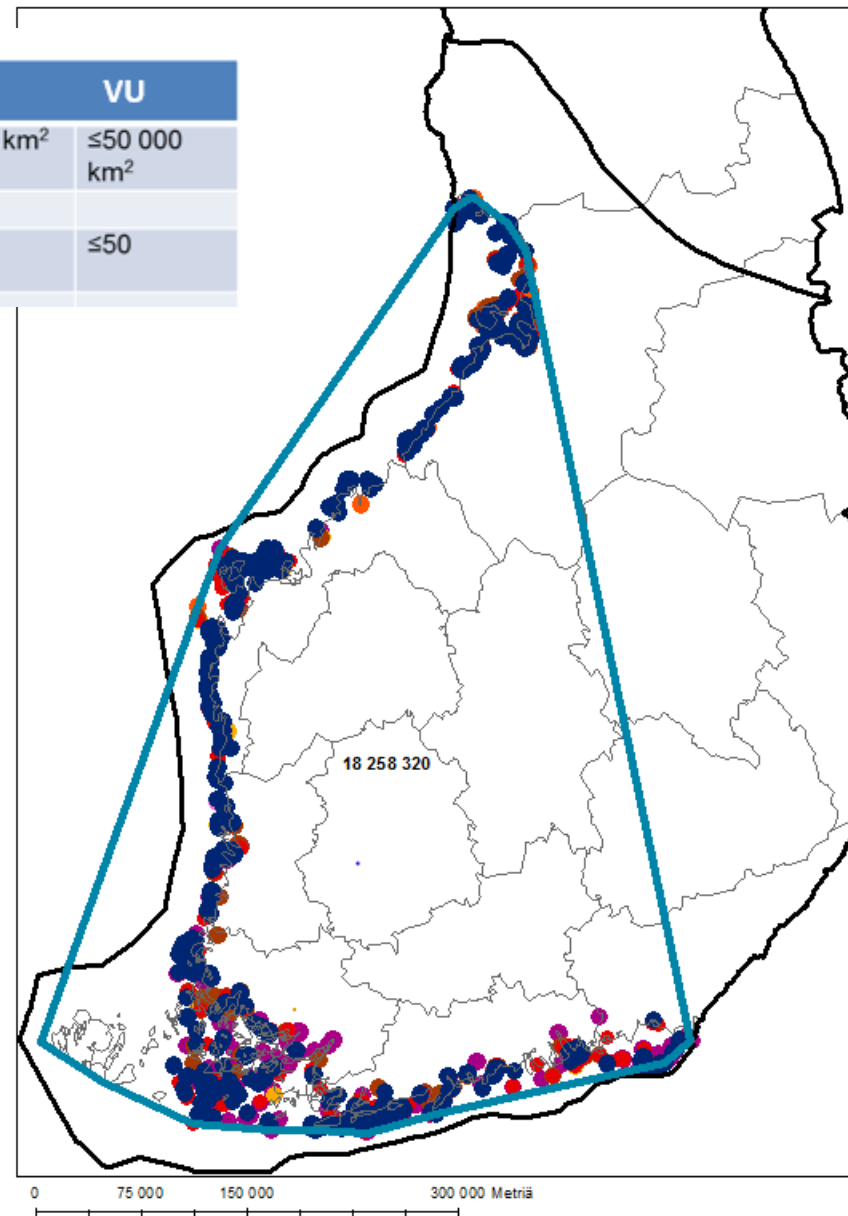
- Vastuuluontotyyppi, erityisen suuri vastuu
- Merkittävää endeemistä lajistoa ja aktiivista lajiutumista

Merenrantaniityt

IUCN-kriteeri B: suppea levinneisyys- tai esiintymisalue

IUCN-kriteeri B: Suppea levinneisyys- tai esiintymisalue	CR	EN	VU
B1: Kaikki esiintymät sisäänsä sulkevan alueen koko (levinneisyysalue EOO) TAI	≤2 000 km ²	≤20 000 km ²	≤50 000 km ²
B2: 10 x 10 km ² esiintymisruutujen määrä (AOO) JA	≤2	≤20	≤50

- Merenrantaniittyjä esiintyy mannerrannoilla ja saarissa Suomenlahdelta Perämerelle
- SAKTissa 4081 ha (4841 kpl)
- Täydennettynä 4447 ha (kesken), ruovikot mukaan lukien **6241 ha**
- B1: Kaikki esiintymät sulkevan alueen koko **182 500 km²** -> LC Ahvenanmaa mukaan lukien
- B2: n. **330 ruutua** -> LC jo ilman Ahvenanmaata

Pikkuluikka-hapsiluikkamerenrantaniityt

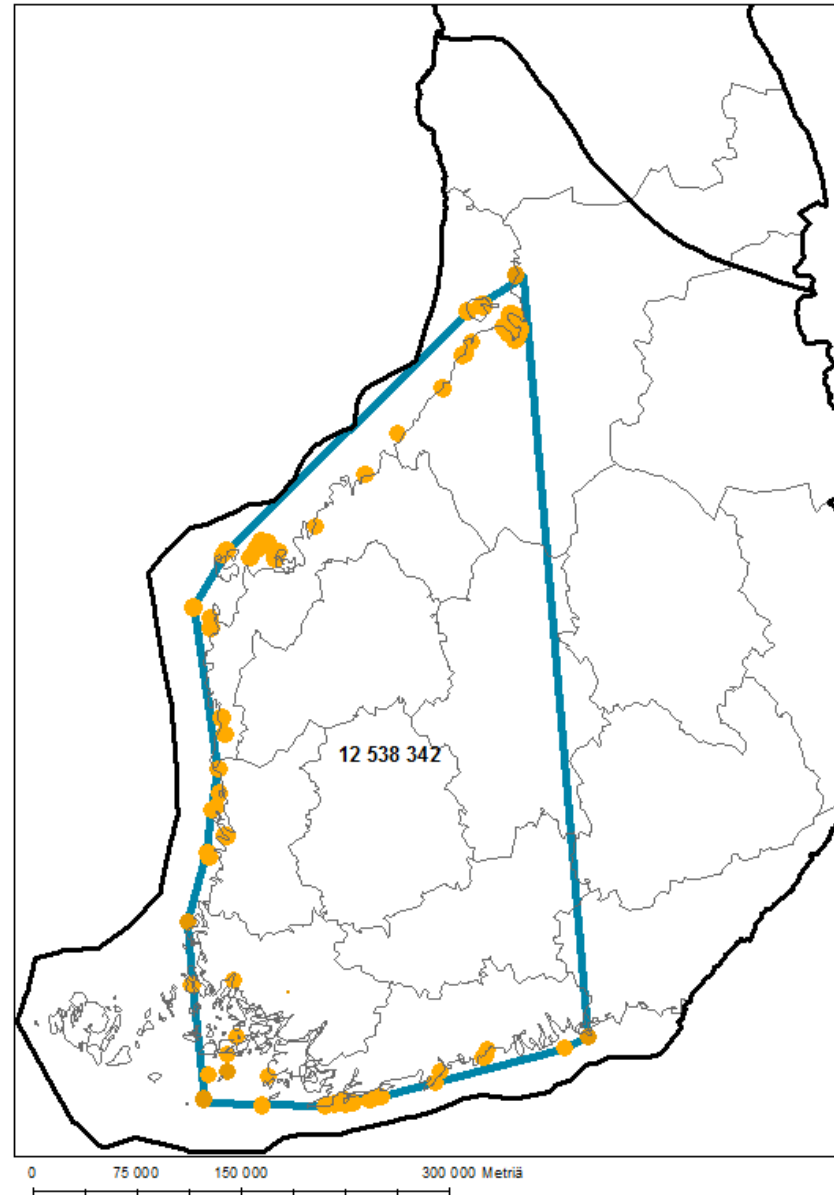
- hydrolitoraalissa keskivesitason alapuolella (alaraja 50 cm)
- Avoimilla rannoilla kasvipeite harva, mutta suojaisilla rannoilla tiheämpää ja mattomaista.
- yleisimmät lajit hapsiluikka (*Eleocharis acicularis*), vesiäimäruoho (*Subularia aquatica*) ja avoimilla rannoilla myös vesipaunikko (*Crassula aquatica*). Pikkuluikkaa (*E. parvula*) esiintyy harvinaisena Perämeren myöten, mutta sen levinneisyys tunnetaan puutteellisesti.
- Perämerellä joukossa upossarpiota (*Alisma wahlenbergii*). Suomenlahdella, Selkämerellä ja Perämerellä pikkuluikan korvaajana vesirikot (*Elatine* spp.)

Luikka- ja kaislarantaniityt

- merenrantaniityn hydrolitoraalissa n. 20 cm – syv.:stä vesirajaan.
- Suojaisat, pehmeät lahdenpohjukat

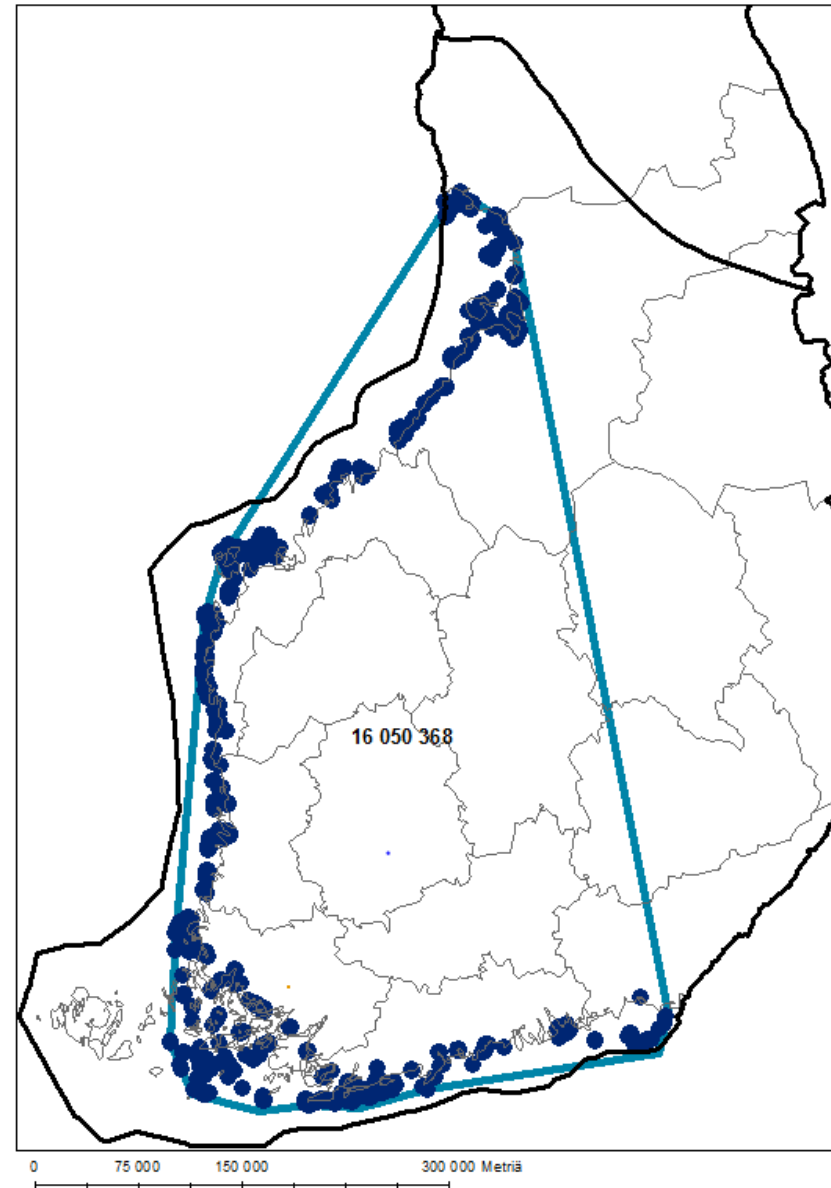

- rantaluikka (*Eleocharis palustris*), sinikaisla (*Schoenoplectus tabernaemontani*), merikaisla (*Bolboschoenus maritimus*) ja järviruoko (*Phragmites australis*)
- SAKTI:ssa 595 ha (217 kpl), Lutu 16: 600-800 ha
- A1: vähenemä 89 % 1960-luvulta -> **CR**
- B1: **125 000 km²** -> **LC**
- B2: n. **55 ruutua** -> **LC**
- B3: esiintymispaikkoja 55-200 -> **LC**

Matalakasvuiset vihviläheinä- ja sararantaniityt

- yli puolet merenrantaniittyjen arvioidusta kokonaisalasta.
- sijoittuvat pääsääntöisesti geolitoraalin keski- ja yläosiin
- lajistoltaan monimuotoisin merenrantaniittytyyppi.
- Meriluikka (*Eleocharis uniglumis*) ja rönsyrölli (*Agrostis stolonifera*) lähellä vesirajaa
- merisara (*Carex mackenziei*) painanteissa koko geolitoraalin alueella.
- SAKTIssa 2154 ha (2230 kpl), täydennettynä 2284 ha
- B1: **160 500 km²** -> LC jo ilman Ahvenanmaata
- B2: n. **170 ruutua** -> LC jo ilman Ahvenanmaata

Suursaramerenrantaniityt

- suojaisten rantojen painanteissa ja lahtien perukoissa geolitoraalin alaosassa.
- Liminganlahden perukassa vesirajan yläpuolelta puolen metrin korkeuteen keskivesitason yläpuolelle.
- vesi-, vihne-, suola- ja tupassararantaniityt (*Carex aquatilis*, *C. paleacea*, *C. recta*, *C. nigra* subsp. *juncella*)
- Vihnesara vain Perämerellä

Suolamaalaikut

- kasvittomia laikkuja: maan suolapitoisuus korkea
- pääasiassa epilitoraalissa, hyvinkin kaukana rantaviivasta; harvemmin vesirajassa
- Edellyttää hienojakoista maaperää, kuivuutta, haihtumisimua -> suolojen kapillaarinen nousu ja kerrostuminen maanpintaan.
- kloridimaat lähes neutraaleja: suolayrtti (*Salicornia perennans*), luotosorsimo (*Puccinellia capillaris*) ja merisuolake (*Triglochin maritima*).
- Kloridi-sulfaattimaat happamia (pH 4–5): suolasolmukki (*Spergularia marina*), meriluikka (*Eleocharis uniglumis*) ja vihnesara (*Carex paleacea*) sekä rönsysorsimo (*Puccinellia phryganodes*).
- Sulfaattimaat hyvin happamia pH <4
- suolavihvilää (*Juncus gerardii*) ja meriratamoa (*Plantago maritima*).
- Suolayrtti ja rönsysorsimo ovat uhanalaisia.

Korkeakasvuiset rantaniityt

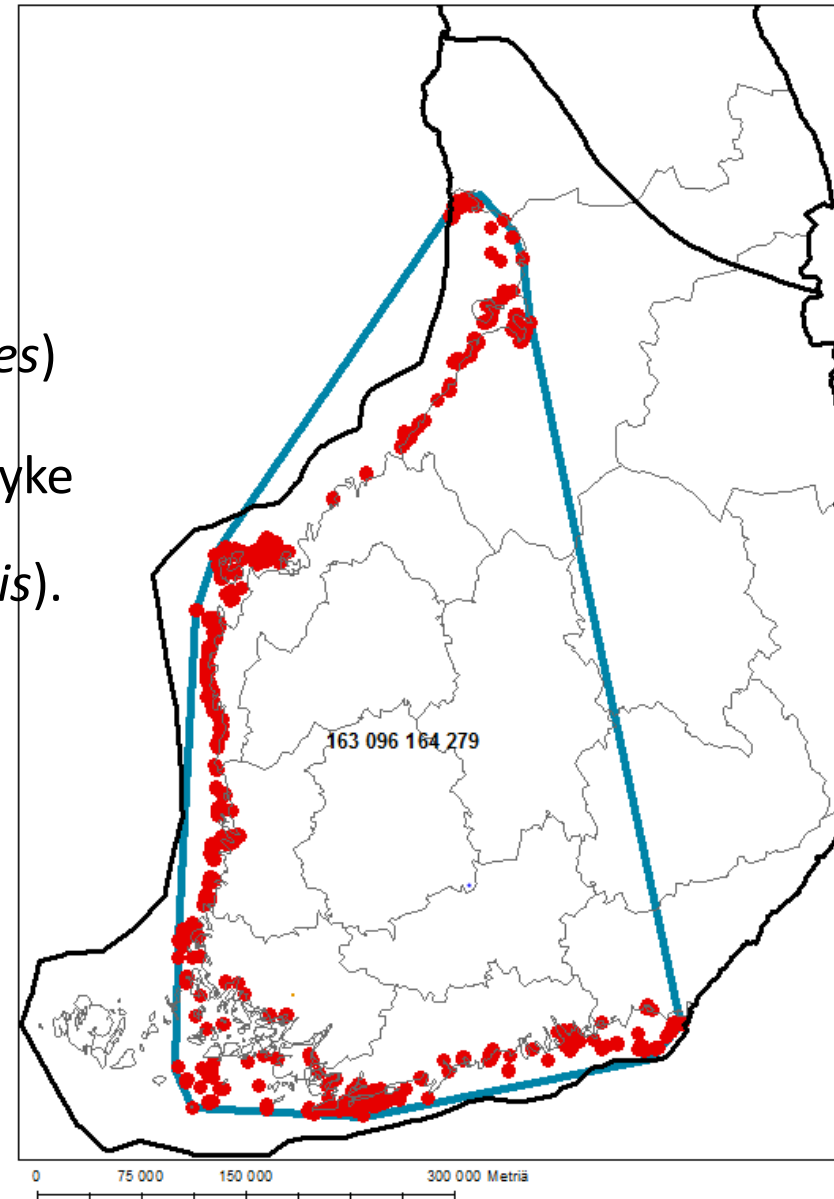
- metsänreunan tai pensaikon tuntumassa
- lajistoltaan vaihtelevia
- valtalajit nurmilauha (*Deschampsia cespitosa*) ja mesiangervo (*Filipendula ulmaria*), ruokonata (*Schedonorus arundinaceus*), ruokohelpi (*Phalaroides arundinacea*) sekä viita- ja korpikastikka (*Calamagrostis canescens*, *C. phragmitoides*)
- lehtovirmajuuri (*Valeriana sambucifolia*), karhunputki (*Angelica sylvestris*), rantatädyke (*Veronica longifolia*), hiirenvirna (*Vicia cracca*) ja rantanätkelmä (*Lathyrus palustris*).
- myös luontaisina

SAKTIssa 788 ha (1726 kpl)

B1: 163 100 km² -> LC

B2: n. 160 ruutua -> LC

Arvokkaita perinnebiotooppeja Hämeessä ja Pohjanmaalla

- Kalliokedot: Retulansaaren keto
- Kangaskedot: Rengon Lassilan keto.
- Tuoreet pienruohoniityt: Lammin Evon Mustajärvi.
- Kosteita ruoho- ja heinäniittyjä
- Metsälaidun: Lammin Sajaniemen lehto.
- Sisävesin rantaniittyperinnebiotooppi: Hauhon Hahkialan kartano.
- Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan valtakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemat: Kristiinankaupungin Kiilin keto ja niitty, Korsnäs Yttre Utstenarna metsälaidun, Mustasaari Stora Långraden keto, nummi ja merenrantaniitty
- Kristiinankaupungissa arvokasta tuoretta ja kuivaa niittyä mm. Tiilitehtaanmäki

Perinnebiotooppien uhanalaiset lajit

- Perinneympäristöt edustavat lajistollisesti rikkaimpia luontotyyppejämme. Niillä elävistä kasvilajeista lähes kolmannes (106 lajia) on Punaisella listalla.
- Suhteellisesti eniten uhanalaisia lajeja on tuntureilla
- Yleisin lajien uhanalaistumiseen vaikuttanut syy on metsäelinympäristöjen muutokset, toiseksi yleisin on avoimien elinympäristöjen umpeenkasvu

Putkilokasvit 20,9 % (84 lajia)

- Kuivat niityt, kedot ja nummet: 26,5% (43 lajia)
- Tuoreet niityt 14,6% (6 lajia)
- Hakamaat, lehdesniityt ja metsälaitumet 54,4% (31)
- Kosteat niityt 23,1 % (6)
- Niittyraunnot 40 % (4)
- pikkunoidanlukko (*Botrychium simplex*; EN), suikeanoidanlukko (*B. lanceolatum*; VU), ketokurho (*Carlina vulgaris* var. *vulgaris*; VU), idänkurho (*Carlina biebersteinii*; EN), punakatko (*Torilis japonica*; VU), hirvenkello (*Campanula cervicaria*; VU), ketokatkerokko (*Gentianella campestris*; EN), peltomaitikka (*Melampyrum arvense*, EN), pikkuhanhikki (*Potentilla verna*; CR), ketonukki (*Androsace septentrionalis*; EN), sakarahanhikki (*Potentilla subarenaria*; VU), tupsulinnunruoho (*Polygala comosa*; CR), rönsysorsimo (*Puccinellia phryganodes*; CR), suolayrtti (*Salicornia perennans*; EN)

suolayrtti (*Salicornia perennans*) EN

Ketokatkerö (*Gentianella campestris*)
EN

keltamatarra (*Galium verum*) VU

nummimatarra
(*Galium saxatile*) EN

Ketunsara (*Carex vulpina*) EN

idänverijuuri
(*Agrimonia pilosa*) EN

Rantaniittyjen uhanalaiset

Linnut 29,6 % (29 lajia)

- Etelänsuosirri (*Calidris alpina schinzii* EN*), suokukko (*Calidris pugnax*, CR), mustapyrstökuiri (*Limosa limosa*, VU), lapinsirri (*Calidris temminckii* EN), sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola* EN), vesipääsky (*Phalaropus lobatus* VU), jouhisorsa (*Anas acuta* VU), haapana (*Mareca penelope* VU), heinätavi (*Spatula querquedula* VU), tukkasotka (*Aythya fuligula* EN)

Sammakkoeläimet ja matelijat 20 % (2 lajia)

- rupilisko (*Triturus cristatus*, EN*)

Kiitos!

Heli.jutila@pvy.fi

